

A könnyű talajok termékenységének növelése

A Lengyel Talajtani Társaság tudományos értekezlete

Zielona Gora, 1985. szeptember 18—20.

A Lengyel Talajtani Társaság 1985 szeptemberében tartotta rendszeres értekezleteinek egyikét a nyugat-lengyelországi Zielona Gorában. A tudományos ülés témaköre, amely az adott terület legfontosabb mezőgazdasági és ökológiai problémájához kapcsolódott, a homoktalajok termékenysége volt.

A rendezvény ismertetése előtt célszerű röviden áttekinteni a Társaság történetét, tevékenységének alakulását és sajátosságait.

A Lengyel Talajtani Társaság szervezete és tevékenysége

A Lengyel Talajtani Társaság, amely Európa, sőt a Világ legrégebb ilyen szervezetei közé tartozik, 1937-ben alakult meg három ismert talajtani szakember — K. TERLIKOWSKI, J. WLODEK és T. MIECZYŃSKI — kezdeményezésére. Még abban az évben megtartották az I. Közgyűlést Varsóban. E közgyűlésen fogadta el a 44 szakemberről álló tagság a Társaság szervezeti szabályzatát.

A II. Világháború természetesen megszakította a Társaság tevékenységét, de ettől eltekintve az elmúlt közel 50 év alatt munkája töretlen volt. Jelenlegi feladataikat a következőkben foglalják össze:

1. Tudományos rendezvények szervezése.
2. A talajtan népszerűsítése és eredményeinek a közéletben történő ismertetése.
3. Az egyes szakosztályok tudományos kutató és koordináló munkát végeznek, a talajtani adatbank tevékenységét szervezik és abban részt vesznek.
4. Kutatási irányokat iniciálnak a talajtan, agrokémia és talajbiológia, valamint a mezőgazdaság, erdőszet és tájrendezés területén. Részt vesznek szakértőként ezek kivitelezésében is.
5. A lengyel és külföldi tudományos szervekkel való kapcsolattartás (beleértve a Nemzetközi Talajtani Társaságot is).
6. Publikációs lehetőség biztosítása a talajtan, agrokémia és talajbiológia területén dolgozó szakembereknek. A Társaság adja ki a Polish Journal of Soil Science című angol nyelvű folyóiratot is.
7. Könyvtárak és laboratóriumok szervezése. A Társaságnak tekintélyes könyvtára és korszerű laboratóriuma van.
8. Talajtani-agrokémiai és biológiai postgraduális továbbképzés szervezése a Társaság tagjainak és más érdeklődőknek.
9. Összefoglaló anyagok, javaslatok és tájékoztatók készítése társadalmi- és kormányzati szervek részére.
10. Vizsgálati és minősítési módszerek kidolgozásában való részvétel.
11. Konzultánsi tevékenység.
12. Kiállítások, filmbemutatók szervezése. A Társaság készít szakfilmeket és azokat terjeszti is.

13. Anyagok összegyűjtése a Lengyelországban készülő különböző léptékű és célú talajterképekhez.

14. A környezeti talajadatbank irányítása és anyaggyűjtés (BIGLEB).

Mint a fentiek mutatják, a Lengyel Talajtani Társaság olyan széles körű tevékenységet fejt ki, mely egyedülálló. A varsói központon kívül 16 vidéki szakosztály működik, elsősorban a főbb egyetemi városokban: Bialystok, Bydgoszcz, Gdansk, Katowice, Koszalin, Kraków, Lublin, Łódz, Olsztyn, Poznan, Pulawy, Siedlce, Szczecin, Warszawa, Wrocław és Zielona Gora. A tagok száma ma már jóval meghaladja az ezret.

A Társaságot nemcsak formailag, de operatív is az elnök irányítja. A Társaság történetében az elnökök között a talajtan olyan kiemelkedő személyiségei szerepeltek, mint MUSIEROWICZ professzor, GÓRSKI professzor, és mások. 1962. óta L. KRÓLIKOWSKI tölti be az elnöki tisztelet, akinek a tevékenysége nagyban hozzájárult ahhoz a színhez, amelyet a Lengyel Talajtani Társaság napjainkra elért.

A Társaság vezetőségében alelnökök és tiszteletbeli elnökök, valamint jelentős számban vezetőségi tagok is tevékenykednek. A szakosztályok felépítése jóformán teljes mértékben megegyezik a Nemzetközi Talajtani Társaság bizottságaival. Az egyes szakosztályokon belül nagyszámú munkacsoport dolgozik egy-egy kérdés megoldásán.

A Lengyel Talajtani Társaság nemcsak társadalmilag és tudományosan, hanem a gyakorlati élet szempontjából is kiemelkedő tevékenységet fejt ki, ezért rendezvényeit is ennek fényében kell értékelni.

A zielona gorai értekezlet programja

Zielona Gora tartományi székhely Nyugat-Lengyelországban közvetlenül az NDK-határ mellett. A terület szinte kizárólag homoktalajokkal rendelkezik. E talajok termékenységének emelése alapvető célkitűzés. Ezzel magyarázható, hogy a helyi szervek nagy figyelemmel kísérték az értekezlet előkészítését és azt a legmesszebbmenőkig támogatták.

A tanácskozás több mint 250 résztvevője az oktatókon és kutatókon kívül, a mezőgazdaság és erdészet, valamint a bányászat, rekultiváció és környezetvédelem területén, a tervezésben, igazgatásban és termelésben érdekelt szakemberekből tevődött össze.

A rendezvénynek a Jurij Gagarinról elnevezett Bányamérnöki Főiskola adott helyet, és biztosította a sikeres lebonyolításhoz szükséges feltételeket.

1985. szeptember 18-án a megnyitó ülésen a helyi egyetem vezetősége, a tartományi állami és pártszervek, valamint a Nemzetközi Talajtani Társaság és a Magyar Talajtani Társaság képviselőinek üdvözlő szavai után H. KERN tartotta az első plenáris előadást Lengyelország homoktalajainak sajátosságairól és gazdasági jelentőségéről. Ehhez csatlakozva Z. GONET a talajok termékenységével kapcsolatos kérdéseket elemezte. S. RZASA a könnyű mechanikai összetételű erdőtalajok produktivitását ismertette.

A délutáni ülésen ugyancsak három plenáris előadás hangzott el. J. BENDER a bányászati tevékenység következtében leromlott talajok rekultivációjával foglalkozott. I. WRÓBEL a tartományi homoktalajainak geológiai sajátosságairól szólt. H. GREINERT, a helyi egyetem professzora, érdekesen taglalta Zielona Gora tartományi talajtani viszonyait.

Az előadások után nyílt meg a reprezentatív poszterkiállítás, melynek igen széles témaköre és gazdag kiállítási anyaga volt.

Ugyancsak délután került sor az elhangzott előadások és bemutatott anyagok vitájára is.

Szeptember 19-én és 20-án, a két szakmai kiránduláson ismertették a különböző talajok kialakulásának körülményeit, jelenlegi állapotát és termékenységük emelésének fontos kérdéseit. A bemutatott talajszelvények (összesen 11) kivétel nélkül a könnyű talajok közé tartoztak, és genetikailag felölték az alluviális, deluviális talajokat, barna erdőtalajokat, vázталajokat, és néhány egyéb képződményt is. Voltak közöttük olyanok, melyeket erdő borít, de olyanok is, amelyeken hosszú idő óta folyik mezőgazdasági művelés.

A Lengyel Talajtani Társaság rendezvénye szép sikerrel zárult. A résztvevők a szakmai eredményeken túlmenően mély benyomást szereztek arról a kiemelkedő és példamutató, széles körű tevékenységről is, amelyet a Társaság közel fél évszázada fejt ki, s mellyel nagyban hozzájárult a talajtan eredményeinek népgazdasági hasznosításához, de emellett valóban összefogja e tudományág egészét is Lengyelországban.

SZABOLCS ISTVÁN
MTA Talajtani és Agrokémiai
Kutató Intézete, Budapest

Érkezett: 1985. december 29.